

Pamiętki rodzinne

Baron Edmund Karol Larisch
und Gross-Nimsdorff

BULOWICE

Baron Edmund Karol
Larisch und Gross-Nimdsdorff
-syn Adriana Larisch i
Ludwiki Broel Plater

Urodzony 3 czerwca
1885 w Bulowicach
Zmarł w 1954 r. w
Bielsku-Białej

Pałac w Bulowicach w latach 30-tych XX w.

Pałac w Bulowicach w latach 30-tych XX w.

Park w Bulowicach w latach 30-tych XX w.

Zachowane fotografie
pomieszczeń pałacu w
Bulowicach z lat 30-tych
XX w.

Zachowane fotografie
pomieszczeń pałacu w
Bulowicach z lat 30-tych
XX w.

Edmund na polowaniu

Bieg myśliwski w Bulowicach

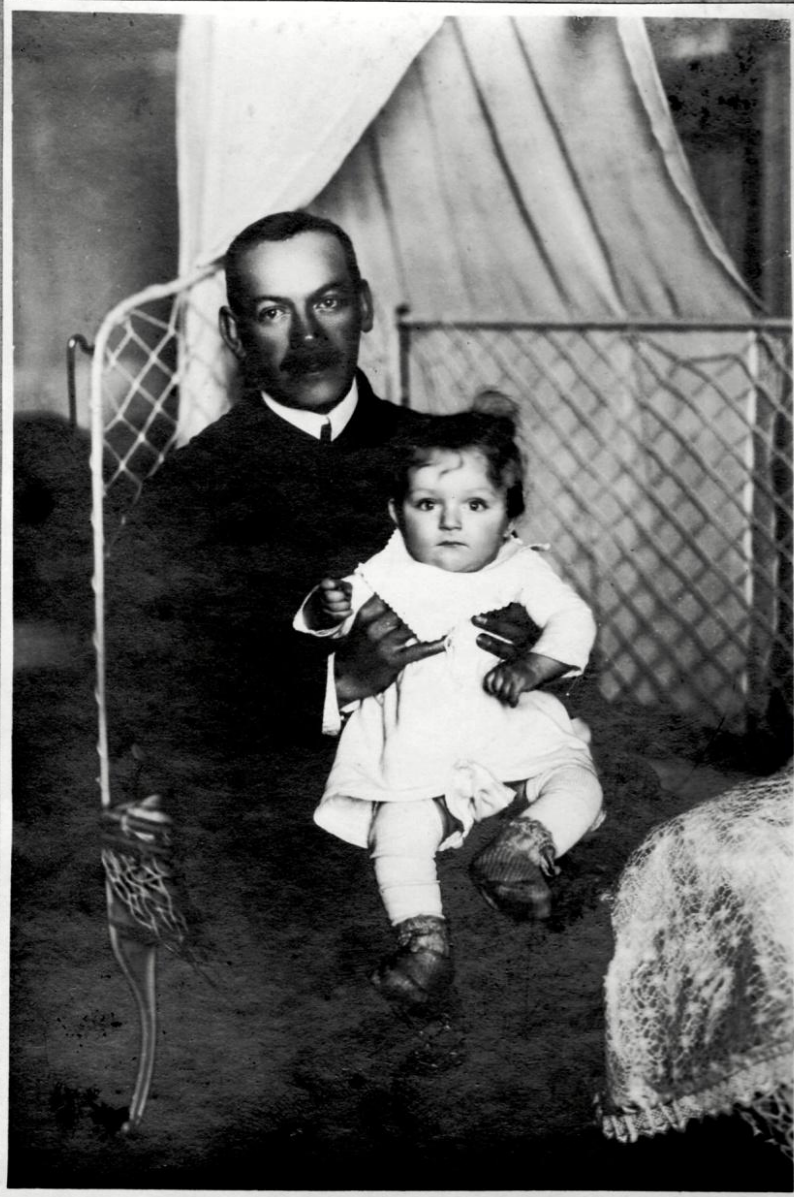

Žona Edmunda
Aurelia Czecz de Lindenwald

Aurelia Czecz
de Lindenwald

Edmund Larisch
z córką Anna

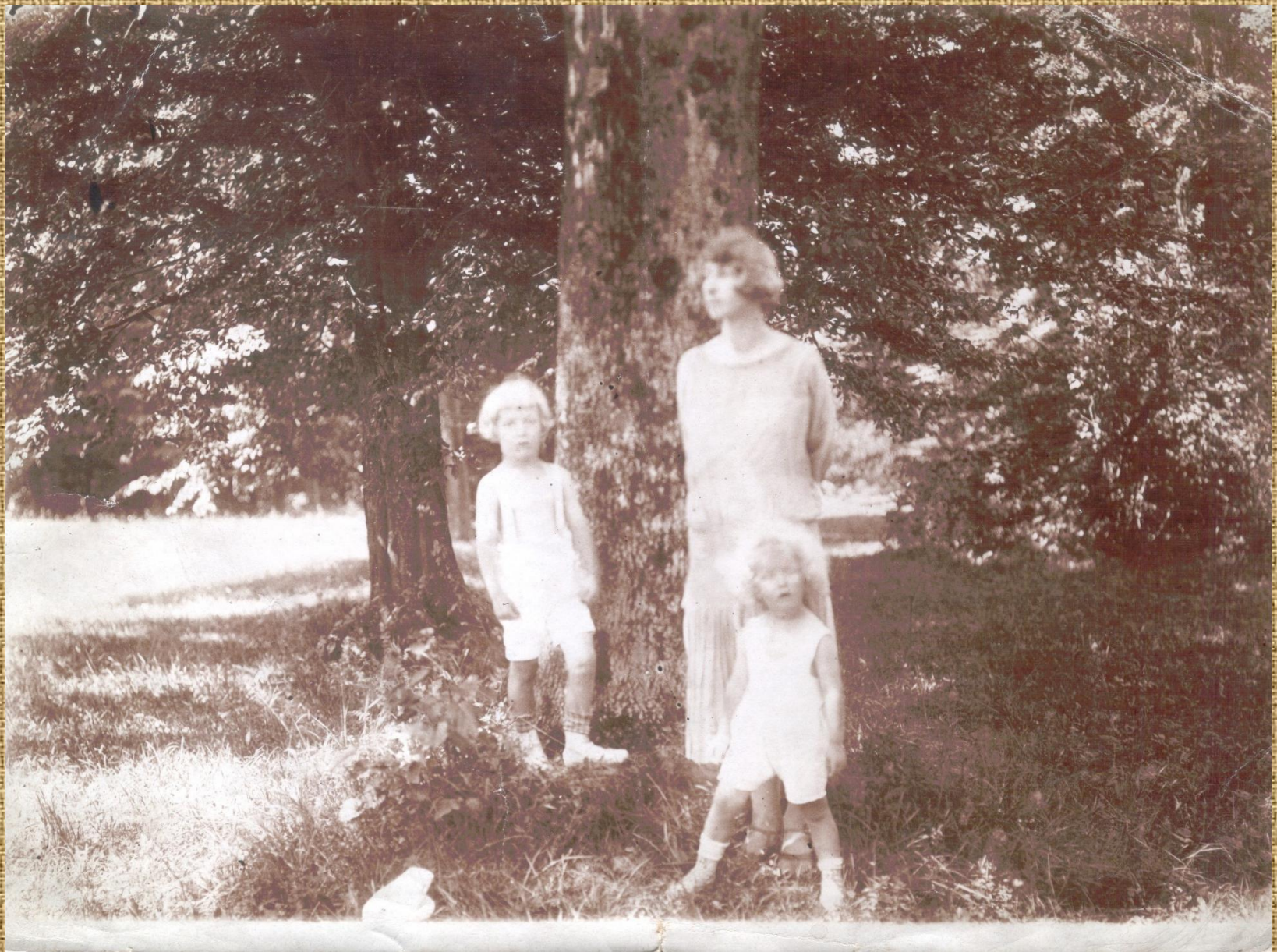

Syn Edmunda
Aleksander Larisch

Aurelia Larisch z dziećmi Aleksandrem i Anną oraz matką Aurelią Sovenyhazy- Fricke de Sovenyhaza

Aurelia Larisch z dziećmi Aleksandrem i Anną

Aurelia Larisch z dziećmi Aleksandrem i Anną i sforą Bloodhoundów

Jeden z psów ze sfory

Edmund z Aurelią
na spacerze w Krakowie

Rotmistrz Edmund Larisch w wojsku austriackim

Rotmistrz Edmund Larisch jako oficer rezerwy w 8 Pułku Ułanów Księcia Józefa

8 Pułk Ułanów Księcia Józefa Poniatowskiego

Z Wikipedii

8 Pułk Ułanów Księcia Józefa Poniatowskiego (8 p. ul.) - oddział kawalerii Wojska Polskiego II RP.

W grudniu 1784 pod dowództwem ks. Józefa Poniatowskiego utworzono we Lwowie pułk kawalerii. Podczas zaborów był jedną z niewielu formacji wojskowych podporządkowanych zaborcom z polską komendą i tradycjami wojskowymi. Za czasów panowania cesarza Franciszka Józefa I pułk nosił nazwę **1 Pułku Ułanów Austriackich**, po przejściu pod dowództwo Niepodległego Państwa Polskiego, w roku 1918, nosił nazwę 1 Pułku Ułanów Ziemi Krakowskiej, a następnie nadano mu numer 8. i zatwierdzono nazwę na cześć twórcy i pierwszego dowódcy: 8 Pułk Ułanów Księcia Józefa Poniatowskiego.

Spis treści

- 1 Działania zbrojne
- 2 Ułani księcia Józefa
- 3 Barwy, żurawiejka, marsz pułkowy
- 4 Stowarzyszenie
- 5 Ciekawostki
- 6 Przypisy
- 7 Bibliografia

Działania zbrojne

Pułk zasłużył się szczególnie w wojnie polsko-rosyjskiej 1920, kiedy w pierwszej fazie działań na linii frontu uczestniczył z powodzeniem w ofensywie kijowskiej, a następnie w walnie przyczynił się do rozgromienia rosyjskiej Armii Konnej komandama Siemiona Budionnego w największej bitwie kawaleryjskiej XX wieku pod Komarowem na ziemi zamojskiej.

W 1925 roku do Kapituły Orderu Virtuti Militari wpłynął wniosek o odznaczenie sztabu 8 pułku krzyżem VM, za udział w bitwie pod Komarowem. Wniosek ten miał być rozpatrzony w następnych miesiącach, ale po zamachu majowym już do niego najprawdopodobniej nie wrócono.^[1]

W 1939 8 Pułk wchodził w skład Krakowskiej Brygady Kawalerii pod dowództwem gen. bryg. Zygmunta Piaseckiego, ta zaś należała do Armii "Kraków". Pułkiem dowodził ppłk dypl. Włodzimierz Dunin-

8 Pułk Ułanów

Odnaka 8 Pułku Ułanów

Historia

Państwo Polska

Sformowanie 1918

Rozformowanie 1945

Patron Józef Poniatowski

Tradycje

Nadanie sztabu 1920

Rodowód 8 Pułku Ułanów

Dowódcy

Pierwszy płk Roman Kawecki

Działania zbrojne

wojna polsko-bolszewicka, II wojna światowa)

Organizacja

Dyslokacja Raków (pod Krakowem);

Zakrzówek-Kobierzyce(1939)

Podporządkowanie Krakowska Brygada Kawalerii ; 1 Dywizja Grenadierów

Rodzaj wojsk kawaleria ;
rozpoznanie

Rodzaj sił Wojska Lądowe zbrojnych

- por. Ziemięcki Zygmunt
- por. Łączyński Zygmunt
- por. Salasz Zygmunt
- por. Osiecimski-Czapski Andrzej (n.e.) Oddział III M.S.Wojsk.
- por. Hoszowski Zygmunt
- por. Wolski Józef
- por. Dzieślewski Henryk Zygmunt (n. e.) W.S.Woj.
- por. Rakowski Tadeusz, (n.e.) adiutant szefa Sztabu Generalnego WP
- por. Gautier Antoni Wincenty
- por. Jagielski Józef
- por. Roguski Zygmunt Feliks
- por. Rodziewicz Mikołaj
- por. Komberger Hugo
- por. Szawłowski Edward
- ppor. Ungeheuer Eugenjusz
- ppor. Dębski Stanisław

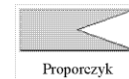
Oficerowie rezerwy i popolitego ruszenia

- mjr rez. Pusłowski Franciszek Ksawery
- mjr posp. rusz. Gużkowski-Janicki Jan
- rtm. rez. Jędrzejowicz Jan
- rtm. rez. Dumkowski Stefan
- rtm. rez. dr Biesiadecki Wojciech
- rtm. rez. dr Poniński Ludwik
- rtm. rez. Sękowski Aleksander
- rtm. rez. Gologórski Leon
- rtm. rez. dr Brunicki Julian
- rtm. rez. Czarkowaki – Golejewski Wiktor
- rtm. rez. Wolfarth Juljusz
- rtm. rez. dr Krzeczunowicz Kornel
- rtm. rez. Larisch Edmund
- rtm. rez. Piniński Władysław Leonard
- rtm. rez. Woiański Władysław
- rtm. rez. Günther Stanisław
- rtm. rez. Lubkowski Adam
- rtm. rez. Slotwiński Ludwik
- rtm. rez. dr Sękowski Jan Janusz
- por. rez. Gołuchowski Agenor
- por. rez. Tarnowski Hieronim
- por. rez. Sapięcha Leon
- por. rez. Dembowski Adam
- por. rez. Badeni Marcin
- por. rez. Sękowski Stanisław
- por. rez. Siemięski-Lewicki Stanisław
- por. rez. Podgórski Franciszek
- por. rez. Godlewski Kazimierz
- por. rez. Gołuchowski Karol
- por. rez. dr Czarkowski-Golejewski Kajetan
- por. rez. Krzeczunowicz Aleksander Jan
- por. rez. Gużkowski-Janicki Jerzy
- por. rez. Traczewski Stefan
- por. rez. Sapięcha Józef
- por. rez. Cielecki Jerzy
- por. rez. Gliński Henryk
- ppor. rez. Józefczyk Zbigniew
- ppor. rez. Rudziński Edward
- ppor. rez. Lityński Wenanty
- ppor. rez. Potocki Alfred
- ppor. rez. Mikucki Maciej
- ppor. rez. Dzieduszycki Edward
- ppor. rez. Potocki Adam
- ppor. rez. Starzewski Stanisław
- ppor. rez. Gerlicz Jan
- ppor. rez. Starzeński Antoni
- ppor. rez. Sapięcha Paweł
- ppor. rez. Dichmann Wiktor
- ppor. rez. Godlewski Alfred
- ppor. rez. Jaroszyński Zbigniew Marjan
- ppor. rez. Tarnowski Artur
- ppor. rez. Mycielski Jan

Barwy, żurawiejka, marsz pułkowy

Barwą pułku stał się kolor złotozłoty (stare złoto, po austriacku *greises gold*). W tym kolorze noszono otoki rogatywek i proporczyki na kolnierzach mundurów.

Na naramiennikach poniżej oznaczenia stopni wojskowych widniał

Proporczyk

Konzentrationslager Mauthausen
Oberdonau

Folgende Anordnungen sind beim Schriftverkehr mit Gefangenen zu beachten:

- 1.) Jeder Schutzhaftgefangene darf im Monat zwei Briefe oder zwei Karten von seinen Angehörigen empfangen und an sie absenden. Die Briefe an die Gefangenen müssen gut lesbar mit Tinte geschrieben sein und dürfen nur 15 Zeilen auf einer Seite enthalten. Gestattet ist nur ein Briefbogen normaler Größe. Briefumschläge müssen ungefüllt sein. In einem Briefe dürfen nur 5 Briefmarken à 12 Pfg. beigelegt werden. Alles andere ist verboten und unterliegt der Beschlagnahme. Postkarten haben 10 Zeilen. Lichtbilder dürfen als Postkarten nicht verwendet werden.
 - 2.) Geldsendungen sind gestattet, doch ist dabei genau Name und Vorname, Geburtsdatum, Häftlingsblock und Stube anzugeben.
 - 3.) Zeitungen sind gestattet, dürfen aber nur durch die Poststelle des K.L. Mauthausen bestellt werden.
 - 4.) Pakete dürfen nicht geschickt werden, da die Gefangenen im Lager alles kaufen können.
 - 5.) Entlassungsgesuche aus der Schutzhaft an die Lagerleitung sind zwecklos.
 - 6.) Sprecherlaubnis und Besuche von Gefangenen im Konzentrationslager sind grundsätzlich nicht gestattet.
- Alle Post, die diesen Anforderungen nicht entspricht, wird vernichtet.
Der Lagerkommandant.

Absender:

Meine Anschrift:

Name: *Josifich Edmund*

geboren am: *9. VII. 1885*

Block: *15* Stube: *11*

Mauthausen, den *28. Juli 1940*

Meine Liebe

Deine 4. Karten er-

halten, Ali wird ich

gewusst, ich hoffe du hilfst die in

der Wirtschaft und mit den

Häusern, schicke keine Pakete

in Dreifmarken, Grüns zu Dreieck

Yankowski Twerdy u. anderen in

Bielitz. Es küsst dich u. Deine Liebe

Poststelle K. L. M. / Gusen *Josifich Edmund*
zensiert

List z obozu Mauthausen

Kom. Miejski
Polskiej Partii Robotniczej
w Kętach.

Dot. opinii.

L.p. 26/47.

Kęty, dnia 19 kwietnia 1947.

Z A S W I A D C Z E N I E

Komitet Miejski Polskiej Partii Robotniczej w Kętach, zaświadczając, że Obyw. Larisch Edmund, ur. 3.6.1885r. zam. w Pulowicach, nr. 330, rolnik, którego majątek został rozparcelowany w całości, jest Polakiem, volkslisty nie podpisał, za co przebywał 11 miesięcy w obozach koncentracyjnych w Dachau i Gisen, żona w/w przebywała na robotach przymusowych w danym G/G. Obyw. Larisch zachowywał się jak prawdziwy Polak spokojnie i lojalnie. Komitet Miejski Polskiej Partii Robotniczej w Kętach uprasza wszelkie Władze o życzliwe traktowanie w/w.

Za Komitet Miejski PPR
w Kętach

sekretarz

Jan Płonka
Płonka Jan.

Dokumenty po 1945

r.

Zarząd gminny w Kętach
Nr. D.P. / L / 8 / 45.

Województwo Krakowskie
Powiat Biała Krakowska

Świadczenie przynależności.

Mocą którego Zarząd gminny w Kętach potwierdza, że :

L A R I S C H Edmund, zatrudnienie: rolnik
wiek: 3.6.1885 stan: żonaty w gromadzie : B u l o w i c
gminy K e t y posiada prawo swojczyzny.-

Kęty, dnia 9. sierpnia 1945r.

Stefan...
/Własnoręczny podpis strony/

Opł. adm. uiszcz. 27.10.-

W b i t :
Jan...

Kęty, dnia 27. września 1946.r.

POŚWIADCZENIE.

Poświadczam własnoręcznie podpisem, że znany mi osobiście właściciel majątku ziemskiego Edmund L a r i s c h wraz ze swoją żoną oraz synem i córką byli podczas okupacji niemieckiej jaknajlepszymi Polakami.!

Mimo utraty całego swego mienia ruchomego i nieruchomego zrabowanego przez Niemców, narodowości polskiej nigdy się nie zapark. Edmund Larisch i syn jego Aleksander wywiezieni do obozu koncentracyjnego w Mauthausen przebyli tam po kilka miesięcy, wysiedleni przebywając w G.C. pracowali w ciężkich warunkach w robotach przymusowych, tak on sam jak i żona i dzieci. -

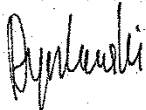
Mimo dotkliwych materialnych strat, całkowitego zniszczonego mienia, mimo namów okupanta Volklisty nie podpisali i zachowaniem swoim dawali jaknajlepszy przykład, oraz świecili jaknajlepszym przykładem drugim. -

Córka jego Lucja znieważona czynnie przez oficera niemieckiego, zabrana do przymusowej pracy dała niejednokrotnie przykład przynależności do Narodu polskiego i jako taka rówieśniczka swoim za wzór służyć może. -

Fakty te są mi osobiście znane i zaznania te stwierdzam. -

Burmistrz:

/Dyczkowski Feliks

Baścik Maksymilian
Kupiec w Kętach
Członek Miejskiej Rady Narod.

Maksymilian
Baścik

Zarząd gminny w Kętach
Nr.D.P./ I / 8 /45.

Województwo Krakowskie
Powiat Biały Krakowska

Świadcstwo przynależności.

Moca którego Zarząd gminny w Kętach potwierdza, że :

L A R I S C H Edmund, zatrudnienie: r o l n i k
wiek: 3.6.1885 stan: żonaty w gromadzie : B u l o w i o
gminy K e t y posiada prawo swojocyzyr. -

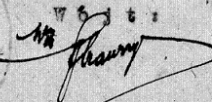
Kęty, dnia 9. sierpnia 1945r.

/Własnoręczny podpis strony/

Opł. adm. uiszcz. ZŁ. 10.-

Wójt:

Dokumenty po 1945 r.

POWIATOWY ZWIĄZEK
b. W. Więźniów politycznych
hitlerowskich więzień i obozów koncentracyjnych
Kole Powiatowe Kęty

Kęty, dnia 21. grudnia 1946 r.

Do

Zarządu Powiatowego Związku b. Więźniów
hitlerowskich więzień i obozów koncentr.

W

B i e l s k u

Zarząd P.Z.b.W.h.w.i o.k.Koło w Kętach zwraca się z uprzejmą prośbą o przyjęcie z pomocą kol.Larischowi Edmundowi ur.3.6.1885 w Bulowicach zam.Bulowice Wrd.480 w kierunku uzyskania pracy jak również mieszkania.

Kol.Larisch Edmund był dotychczas zatrudniony jako kierownik działu gospodarczego w Sanatorium w Bulowicach prowadzonym przez Wydział Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego Krakoskiego i został z pracy wypowiedziany na skutek nie możliwości pracowania tam gdzie w drodze breformy rolnej został pozbawiony majątku.

Kol.Larisch jest czynnym członkiem tut.Koła z weryfikowanym Nr.legitymacji 4197 wystawionej przez Okręgowy Związek w Krakowie.

Kol.Larisch zasługuje na pełne zaufanie, jest człowiekiem o demokratycznym kierunku myślowym i w żadnym wypadku nie zasługuje na udzielonego mu przez tamt.Zarząd zaufania.-

Prezes

(Gorkiewicz Józef)
burmistrz m.Kęty

Dokumenty po 1945 r.

Wójt gminy
myślenice-wieś.

myślenice, dnia 12 marca 1945 r.

Z a ś w i a d c z e n i e !

Zaświadczam niniejszym, że L a r i s c h Aurelia ur. 1898 r. w Bie-
-żanowie zamieszkuje obecnie w gromadzie Krzyszkowice Nrd.51.-

Wymieniona udaje się wraz z córką Anna do Bielska, celem odwiedze-
-nia krewnych.-

Zaświadczenie niniejsze wydaje się wymienionej, celem otrzymania prze-
-puszki na wyjazd do Bielska.-

Wójt gminy:

Удостоверение

Сие удостоверение, что гражданка Лариса
Аурелия рожд. в 1898 г. в селе Бельск, про-
живает временно в селе Кришиковиче #51.

Выше указанная, отправляется в г. Берлин
Анной в г. Берлин для обслуживания родственников.
Удостоверение это выдано для посыл-
ки прощала в г. Берлин

12. III. 45.

Войти

Kraków, dnia 18 września 1961 r.

Nr Rol.V-8/5/61

Decyzja

Wydział Rolnictwa i Leśnictwa, Prezydium WRN w Krakowie, działając na podstawie art.97 KPA i ustawy z dnia 25.I.1958 r. o radach narodowych (Dz.U. Nr 5, poz.16) oraz na podstawie art.17 dekretu PKWN z dnia 6.IX.1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz.U. Nr 3, poz.13 z r.1945) po rozpatrzeniu wniosku ob.Aurelii Larisch z dnia 4.IV.1961 r. skierowanego do Rady Państwa a przesłanego tu do załatwienia

orzeka

odmówić ob.Aurelii Larisch prawa do zaopatrzenia ~~art.17~~ dekretu PKWN o przeprowadzeniu reformy rolnej z tytułu przejęcia na cele reformy rolnej nieruchomości ziemskiej Bulowice w pow.świętoszki.

Uzasadnienie

Zaopatrzenie z art.17 dekretu PKWN przysługuje wyłączonej właścicielom lub współwłaścicielom nieruchomości przejętych na cele reformy rolnej względnie ich spadkobiercom. Ponieważ, jak wynika z załączonym do wniosku zaświadczenia Prezydium Pow.Rady Narodowej w Świątym z dnia 10.XII.1958 r. jedynym właścicielem nieruchomości Bulowice był Edmund Larisch, zaopatrzenie to nie może być przyznane ob.Aurelii Larisch.

Nie można również przyznać ob.Aurelii Larisch w sprawie będącego zaopatrzenia jako spadkobierczyni Edmunda Larischa, ponieważ w chwili jego śmierci, która nastąpiła 1.XII.1954 r. nie był on już właścicielem nieruchomości w Bulowicach.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w sentencji.

Od decyzji niniejszej służy prawo odwołania do Ministerstwa Rolnictwa za pośrednictwem Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Krakowie w terminie czternastu dni od daty jej doręczenia.

Obrazek 1:

Ob. Aurelia Larisch
Bielsko-Biała
ul. Lenina Nr 19.

4-ca Kierownika Wydziału

Inst. Józef Żuk

Aurelia dożyła do lat 70-tych bez emerytury i renty

Edmund Lariach
urodzony Gulowice 3/VII. 1885.
ojciec Adrian
matka Ludwika Piater
uniwersytet w Dreźnie
był w II pułku ułanów austrijskich *
1918 roku w 8 pułku ułanów jako rotmistrz
aresztowany w 1940 roku i zesłany do Jachau
potem do obozu Gusen Mauthausen
umart w 1954 roku w Bielefeld
majątek Gulowice pow. Biata woj. Krakowskie
2000 morgów -
po długich i ciężkich cierpieniach umart
na skutek odumieniających ciężkich obrażeń
w obozie -
* Krzyż Zasługi 3. Medal za waleczność

Szkic do nekrologu
Edmunda autorstwa
Aurelii

Aleksander Larisch und
Gross-Nimsdorff
- syn Edmunda Larisch i
Aurelii Czecz de
Lindenwald
Ur. 15 kwiecień 1920 r.
zmarł w 1995 r.

Prywatne gimnazjum męskie dr Jana Wiczorkowskiego w Rabce

Na zdjęciu od prawej siedzą
nauczyciele
Jan Baystak - łacina
Anna Socha- język francuski,
Jan Kucza - język polski
Dr Jan Wiczorkowski dyrektor i
właściciel gimnazjum
Ksiądz kanonik Dunikowski,
Pan Kawalek - język niemiecki,
Adam Romanowski - historia,
Pan Kmiecik - matematyka i fizyka.

Na zdjęciu od prawej stoją
Jerzy Loewenstein,
Henryk hr. Sobański,
Gustaw Schreer,
Michał hr. Sobański.
Gabriel Rechowicz,
Aleksander Larisch-Gross-Nimisdorf,
Józef hr. Jezierski,

Ostatni rząd
Jan Szymański,
Franciszek Gros,
Jerzy Christ,
Jan Ceremuga,
Jan Papierz.

Odpis wierzytelny.

Odpis. Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego. Państwowa Komisja Egzaminacyjna. Świadectwo dojrzałości. Larisch Aleksander Ludwik Adam urodzony dnia 15 miesiąca kwietnia roku 1920 w Bulowicach, województwa krakowskiego, wyznania rzymsko katolickiego, po ukończeniu nauki w Prywatnym Gimnazjum Męskim Dr. Jana Wieczorkowskiego w Rabce, do którego był przyjęty 3 września 1936 r., zdawał w dniu 14 maja 1938 r. gimnazjalny zwyczajny egzamin dojrzałości typu humanistycznego wobec Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, powołanej przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego pismem z dnia 30 marca 1938 r. Nr. II.-5828/38 i otrzymał następujące oceny ostateczne z przedmiotów egzaminacyjnych: z religii bardzo dobry, z języka polskiego bardzo dobry, z języka łacińskiego dobry, z języka ./., z historii wraz z nauką o Polsce Współczesnej bardzo dobry, z fizyki wraz z chemią bardzo dobry, z matematyki ./.. Ponadto uzyskał ostatecznie oceny roczne w klasach VI-VIII/lub odpowiednie oceny na egzaminie wstępnym do wymienionego gimnazjum) z przedmiotów następujących: z języka niemieckiego: bardzo dobry, z matematyki dobry, z propedeutyki filozofii bardzo dobry, z rysunku ./., z śpiewu i muzyki ./., z ćwiczeń cielesnych bardzo dobry, z higieny bardzo dobry, z ./.. Państwowa Komisja Egzaminacyjna uznała Larischa Aleksandra Ludwika Adama za dojrzałego do studiów wyższych i wydaje mu niniejsze świadectwo. Rabka, dnia 14 maja 1938 roku, Nr. 9. Pieczęć okrągła. Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej. Bolesław Redlich m.p. Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej: m.p. Dr. Jan Wieczorkowski, Dyrektor m.p. Ks. Stanisław Dunikowski, prefekt, m.p. Kucza Jan egz. z j. polskiego, m.p. Mgr. Jan Baystak egz. z j. łac., m.p. Kmiecik Mieczysław egz. z fizyki, Romanowski Adam m.p. egz. z historii, m.p. Kawalek Bronisław egz. z j. niem. Pieczęć okrągła: Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego. Dyrekcja potwierdza zgodność odpisu z Kopią świadectwa dojrzałości znajdujące się w aktach szkoły. Rabka d. 26 czerwca 1946 r. D.J. Wieczorkowski mp. L.S.

Odpis świadectwa
dojrzałości Aleksandra

Numer Repertorium: 643/949.

Stwierdzam dosłowną zgodność powyższego odpisu z okazanym mi oryginałem. - Tytułem opłaty skarbowej pobrałem po myśli poz. 2 c tabeli opłat skarbowych kwotę dwadzieścia (20) złotych. - Należność notarialną pobrałem po myśli §§. 21 i 26 taksy notarialnej w kwocie sto trzydzieści (130) złotych. - - - - -

Biała Krakowska, dnia czternastego (14) marca, tysiąc dziewięćset czterdziestego dziewiątego (1949) roku. - - - - -

Emil Daniec
Notariusz.

Dokumenty po 1945 r.

Zarząd Okręgowy Związku
b. więźniów
ideowo-politycznych w Kętach.

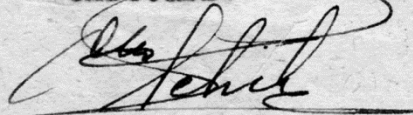
Kęty, dnia... *3. sierpnia 1945.*

Z A S W I A D C Z E N I E.

Niniejszym zaświadczaemy, że Obyw. *Larisch Aleksander*.....
urodz. *15. 4. 1920*..... zamieszkały w *Prulowicach Nr 330*.....
przebywał od dnia *23. 4. 1940*..... do dnia *21. VII. 1941*..... w obozie koncentracyj-
nym w *Dachau - Guxen - Mauthausen*..... jako Nr. *6535*..... oraz
jako więzień ideowo-polityczny.

Za Zarząd:

Sekretarz:

/ Tetich Leon /

~~OKRĘGOWY~~ ZWIĄZEK ~~OKRĘGOWY~~
B. WIĘŹNIÓW ID.-POLIT.
W KĘTACH

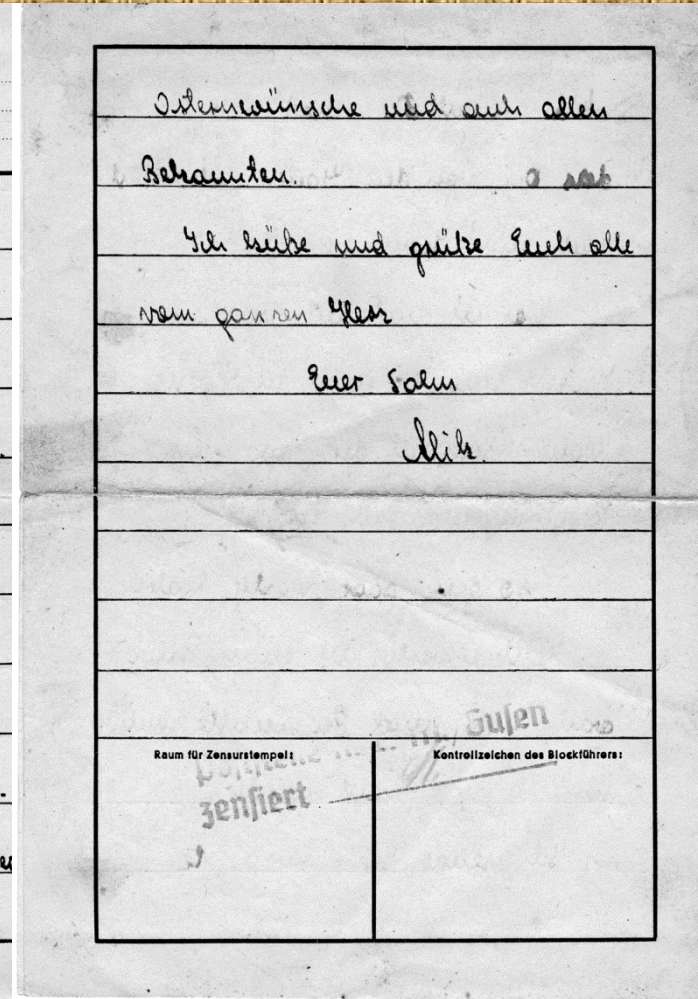
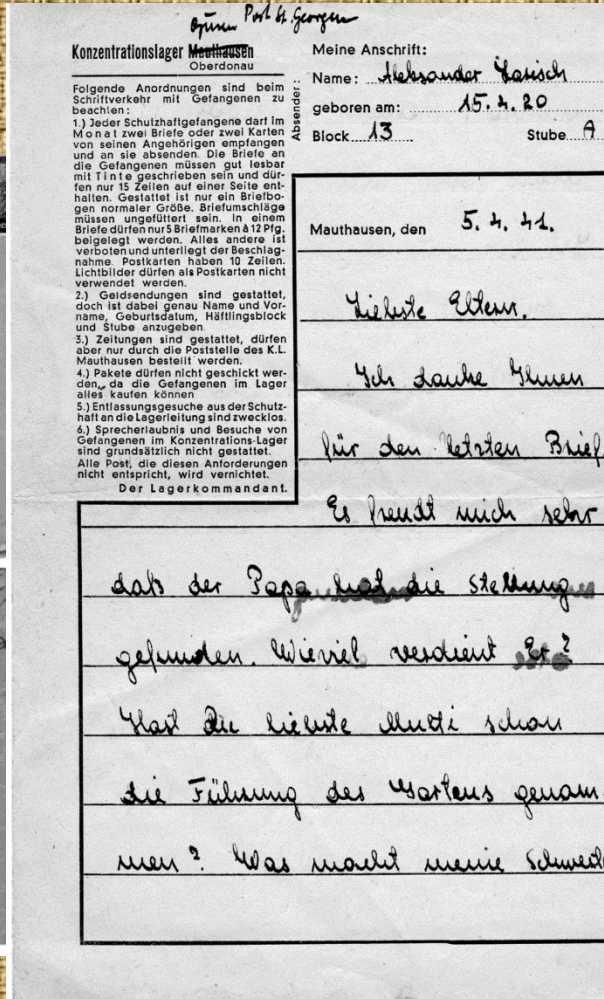
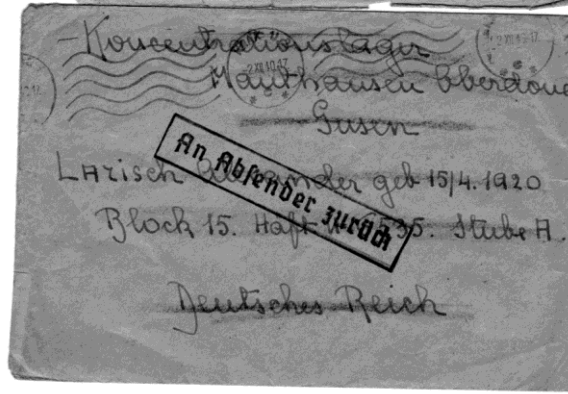
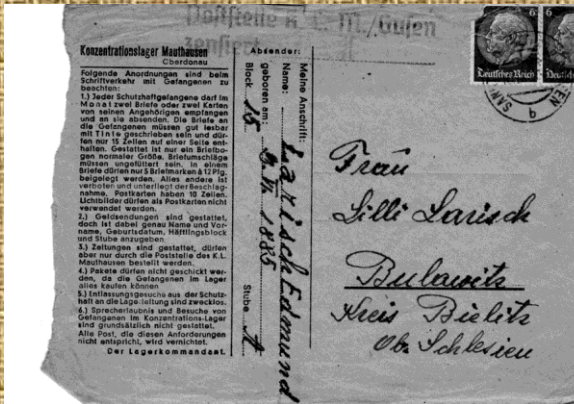

Prezes:

/ Bielewicz Władysław /

Korespondencja z obozu koncentracyjnego Mauthausen

Notatka prasowa z Dziennika Polskiego Rok I

Nie wolno wracać do kraju po katordze w Mauthausen!

Dopiero przed kilku dniami pisaliśmy o niesłychanych wydarzeniach na terenie obozu w Dachau. Dziś podzielić możemy się z naszymi czytelnikami podobnymi rewelacjami o obozie w Mauthausen.

Warowny ten obóz na wysokiej górze, otoczony 6-metrowymi murami stanowił kaźnię dla wielu tysięcy, głównie Polaków, dalej Rosjan, Czechów, Węgrów i wszystkich niemal narodowości Europy. Stąd wśród więźniów ułata się nazwa dla obozu „twierdza śmierci”.

Informatorem naszym jest Jan Lesiak z Krakowa, znany sportowiec, gracz pierwszej drużyny piłkarskiej Garbarni, wielokrotny reprezentant barw Krakowa i Polski w meczach międzynarodowych. Ob. Lesiak jest jednym z 80-ciu b. więźniów Mauthausen, którym danym było powrócić w dniu 2 czerwca do kraju.

Ob. Lesiak opowiada nam o strasznym życiu w obozie, które nawet życiem nazwać trudno. Opowiada o bestialskich morderstwach, o krematoriach i komorach gazowych. Opowiada o mordowaniu Żydów, przewiezionych transportem,

liczącym 4.000 osób z Płaszowa do Mauthausen, mniej więcej przed rokiem. Ludzi tych wyprawiono do kamieniołomów, gdzie nad kilkudziesięciometrową przepaścią ustawiano ich po kilku, każąc trzymać się pod rękę, by następnie

stracić kopnięciem w dół, na straszną śmietnię

wśród kamiennych zwalisk. Potrzebne trupy musieły następnie inni Żydzi wywozić do krematorium. W ten sposób zlikwidowano większość transportu z Płaszowa, resztę powieziono dalej, na niewątpliwą śmietnię.

Polaków było w Mauthausen do ostatniej chwili ok. 4.000. Pytamy, co się z nimi stało, czy powracają do kraju? Pada odpowiedź nieoczekiwana. Powrócić chcą wszyscy, ale... I po tym „ale” następuje opowieść najmniej oczekiwana. Znamy ją już co prawda z relacji o Dachau, ale jeszcze trudno w to uwierzyć.

Obóz uwolniony został w dniu 5 maja przez wojska amerykańskie. W kilka dni później roz-

poczęła się na terenie obozu opętająca propaganda przeciw powrotowi do kraju.

Przez cały dzień głośniki, rozmieszczone w obozie, głośno, że do Polski „nie ma pociąg wracać”, że „nie wolno”, że „lepiej nie”. I w końcu pewnego dnia zapowiedź: wszyscy wyjeżdżają jutro do Regensburga. Po co? To dalej tu zachód. Tam będzie można narazie zostać, przyjść do siebie, wstąpić do wojska!

Propaganda zrobiła swoje. Ludzie zamknięci po kilka lat za murami obozu, pozbawieni wszelkich wiadomości o wydarzeniach rozgrywających się na świecie, dla których uwolnienie było zupełnie nieoczekiwane, bo nie wiedzieli nawet, że wojna zbliża się ku końcowi, ludzie ci pozwolili się omamić. I w rezultacie do Regensburga wyjechało 1500 Polaków. Ale już za kilka dni zaczęli wracać. Wrócił b. komisarz Gdyni Sokół. Wiadomości, jakie przywiózł z Regensburga, otworzyły wreszcie oczy wszystkim. Wiedzano już, że propaganda nie zawsze podaje prawdziwe fakty. Dowiedziano się, że Regensburg stał pustką. Nie ma opieki, nie ma żywności, ale mają być wkrótce mundury wojskowe...

Byli więźniowie postanawiają sami zająć się swoim losem. Zawiązany komitet polski na terenie obozu przystępuje do pracy. Obok możliwości wyjazdu do Regensburga, wyłania się druga — jakże pożądana — możliwość powrotu do kraju. Kilku ludzi udaje się do Pragi. Wśród nich b. poseł Putek, działacz pomorski Kazimierz Rusin i inni. Poseł Putek postanawia nawiązać kontakt z władzami czeskimi i o ile to będzie możliwe z Tymczasowym Rządem R. P. Wkrótce przychodzi od posła Pułka list. Jego akcja została uwieczniona powodem.

Władze czeskie przyrzekają jak najdalej Idącą pomoc.

Przez Pragę wiedzie droga do Ojczyzny. Szybko organizuje się pierwszy transport, lecz komendant obozu odmawia oddania do dyspozycji wozów na przejazd do Pragi. Własnym przemysłem zdobyto trzy samochody. Wyjeżdża nimi 60 ludzi.

Praga przyjmuje b. więźniów Mauthausen gościnnie. Już w drodze do Pragi samochody z transparentem „Polacy wracają z Mauthausen do kraju”, witane były przez ludność czeską serdecznie. Goszczono Polaków, czym miło, bo każdy Czech wie, co to Mauthausen. Wszystkie dzienniki krzyczą o tym tytułami przez 4 spaliny. W Pradze hotel, jedzenia wbród, serdeczność. I już na drugi dzień odjazd w kierunku kraju. Po sześciu dniach od wyjścia zza murów Mauthausen, pierwszy transport b. więźniów przybył do Krakowa.

Pytamy jeszcze, czy w Mauthausen znajdują się jacyś Krakowianie? Naturalnie, jest ich wielu. Wśród nich prof. Olbrycht, znany kryminalista, który nawet prosił naszego informatora, by powiadomił jego żonę, iż wróci za 10 dni. Jest również znakomitość sportowa, piłkarz Wisły Artur (Woźniak). Coprawda leży teraz w szpitalu, gdyż chory na różę, ale niegroźnie i przy obecnej pomocy lekarskiej wkrótce opuści łóżko i będzie mógł także powrócić do kraju.

„Proszę bardzo — kończy naszą rozmowę b. Lesiak — konieczne napisać, że my, którzy powróciliśmy z Mauthausen, nie mamy słowa podziękowania dla Czechów za ich serdeczność i gościnność”.

Zarząd gminy w Kętach
Nr. D.P./L/ 9 / 45.

Województwo Krakowskie
Powiat Biała Krakowska

Świadczenie przynależności.

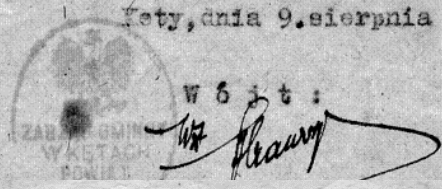
Mocą którego Zarząd gminy w Kętach potwierdza, że
L A R I S C H Aleksander, zatrudnienie: student
wiek: 15.4.1920 stan: kawaler w gromadzie B u -
l o w i c e gminy K e t y posiada prawo swojszozyany.

Kety, dnia 9. sierpnia 1945r.

Larisch Alexander

/Własnoręczny podpis strony/

Opł. adm. uliszcz. ZL. 10.-

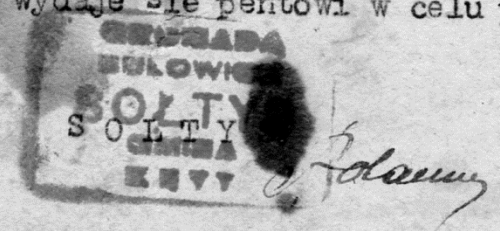
Dokumenty po 1945 r.

Bulowice dnia 11.9.....1946 r.

Z A S W I A D C Z E N I E.

Niniejszem zaświadcza się, że Obyw. *Larisch Alexander*
ur. dnia 15.4.1920..... zamieszkały w Bulowicach Nr. d. 330..... gmina
Kety pow. Biała, Volkslisty nie podpisał, wyżej wymieniony podczas swego
pobytu w tut. gromadzie zachował się moralnie bez nagany i nie był karany.

Powyższe zaświadczenie wydaje się pęntowi w celu przedłożenia
Zarządowi gminnemu w Kętach.

Dokumenty po 1945 r.

ZARZĄD GMINNY W KĘTACH

Pow. Białe — Woi. Lubelskie

161-47

Kęty, dnia 23. 1. 1947r.

Z a ś w i a d c z e n i e

Zarząd gminny w Kętach zaświadcza niniejszym, że Obyw. -
Leopold Alexander urodz. dnia 15. IV 1920
w Bełtowicach zamieszkały w Bełwice Nr. 330
jest narodowości polskiej i listy narodowej niemieckiej (Volkslisty)
nie podpisał (a). Rodzice jego (jej) Volkslisty nie podpisali. -

Zaświadczenie niniejsze wydaje się celem przedłożenia;

Odnośnym Władcom

W z j t :

K. Moryś

Aleksander Larisch

Bielsko-Biala
ul. Biecała 2A

Ż y c i o r y s

Urodziłem się w dniu 15 kwietnia 1920 r. w Bulowicach powiat Oświęcim. Szkołę powszechną ukończyłem w Kątach a następnie uczęszczałem do Gimnazjum przez 6 lat w Jasle a w klasie VII i VIII w Rabce. Tam zdałem maturę i zostałem przyjęty na Politechnikę Lwowską na wydział Inżynierii Lądowej. W czasie studiów wcielony byłem do Legii Akademickiej gdzie zostałem zarejestrowany jako kierowca samochodowy, gdyż posiadałem prawo jazdy. Z wiosną 1939 roku zgłosiłem się ochotniczo do Wojska. Zgłoszenie zostało przyjęte i w dniu 30 sierpnia 1939 r. zostałem wcielony do wojska i umundurowany w charakterze gonca samochodowego przy DOK V w Krakowie w stopniu szeregowiec z censurą. Po zajęciu Krakowa przez wroga wraz z matką bezpośrednim przełożonym p. pułk. Rytarowskim przeniesiony zostałem do 11 dyw. piech. jako goniec sztabowy. Szlak bojowy wiódł przez Kraków, Bochnię, Strzyżów, Łańcut, Ładową Wisznice, Jaworów i Janów Lwowski. W dniu 18 września w Kulikowie koło Iwowa dostałem się do niewoli niemieckiej a następnie przez Zółkiew i Jarosław dostałem się do obozu jeńców w Kościcach pod Tarnowem. Z końcem października uciekłem z obozu udając się do domu. W miesiącu kwietniu 1940 roku zostałem aresztowany i poprzez więzienie w Bielsku i obóz przejściowy w Cieszynie oadzony zostałem w obozie koncentracyjnym wraz z równocześnie aresztowanym matką ojcem w Dachau. Na początku czerwca 1940 r. wraz z całym transportem przewieziony zostałem do obozu Gusen koło Mauthausen. Bezpośrednio po aresztowaniu matka moja czyniła starania interwencyjne o zwolnienie ojca i mnie za pośrednictwem fabrykantów niemieckich Jankowski, Szwedy, Zipser, właściciela majątku Kończyce hr. Thuna oraz rodziny Habsburg spokrewnioną z królem Szwedzkiem. W jesieni 1940 roku matka wraz z siostrą zostały wysiedlone z Bulowic do t. zw. Gen. Gubernatorstwa i w rejonie Krakowa dalej występowała z interwencjami u oficerów niemieckich znanych ojcu z pierwszej wojny światowej. W wyniku interwencji wprawdzie zwolniony został mój ojciec a w roku 1941 z końcem sierpnia również i ja pod warunkiem że nie wolno mi przebywać na terenie Rzeszy. Po odszukaniu rodziny i odkarzeniu podjąłem pracę w charakterze kierowcy w fabryce sukna w Leszczowie u właściciela R. Żurowskiego. W miesiącu maju 1942 r. ostrzeżony przed ponownym aresztowaniem uciekłem i następnie podjąłem pracę w charakterze traktorzysty i konserwatora maszyn rolniczych w majątku rolnym Szynwałd koło Tarnowa. Ślubem zbliżenia się frontu

i dużego nasilenie wojska i policji niemieckiej w miesiącu kwietniu przeniosłem się 6b Lipnicy pod Bochnią pracując w tartaku staniowym własność rodziny Ledóchowskich. Skolei w czerwcu 1944 przeniosłem się do majątku Mogilany pod Krakowem a następnie do fabryki wyrobów drewnianych w Radziszowie gdzie zajmowałem się skupem i dostawą drewna z okolicznych lasów, podlegających nadleśnictwa w Myślenicach.

Po oswobodzeniu powróciłem do Bulowic a następnie podjąłem pracę w Państ. Urz. Repatriacyjnym i prowadziłem akcję zasiedlenia okolic Kłodzka i Zielonej Góry. W 1946 roku osiedliłem się we Wrocławiu pracując w warsztacie elektrycznym Anoda a następnie w spółdzielni Technika Dolnośląska. W 1949 roku przeniosłem się do Bielska pracując wprawdzie w M.K.P. a następnie od listopada w Zakładach tłuszczowych do chwili obecnej. W roku 1947 wstąpiłem w związek małżeński i posiadam troje dzieci. Od wyzwolenia do końca 1949 r. byłem czynnym członkiem Związku byłych Więźniów Ideowo Politycznych.

W czasie pracy uzyskałem Srebrny Krzyż Zasługi Srebrną i złotą odznakę Racjonalizatora Produkcji i odznakę Zasłużonego Pracownika Przemysłu Spożywczego.

Własnoręczny podpis.

Życiorys Aleksandra dla
ZBoWiD

Dokumenty dla ZBoWiD

Kraków dnia 27 września 1976r

O ś w i a d c z e n i e

Niniejszym oświadczam z pełnym poczuciem odpowiedzialności, że znany mi osobiście ob. Aleksander Larisch po zwolnieniu z obozu koncentracyjnego przebywał w czasie od października 1941 do maja 1942 w fabryce sukna w miejscowości Leszeków, gdzie pracował w warsztatach samochodowych. W powyż. okresie był wzorowym Polakiem. Zawiadomiony o zamiarze aresztowania przez Gestapo uciekł do Hrubieszowa. Nie jest mi wiadomo gdzie później przebywał.

mgr Helena Krzysztofowicz 1^oBilińska

K r a k ó w *Helena Krzysztofowicz*
ul. Kazimierza W. 42/1

Świadczenie wierzycielowi

Institut Uprawy Nawożenia
i Gleboznawstwa
DOŚWIADCZALNIA WYKONAWCZA
Kraków

Odpis z oryginału

Dla ZBoWiD

O ś w i a d c z e n i e.

W poczuciu pełnej odpowiedzialności oświadczam, że znany mi osobiście ob. Aleksander Larisch przebywał od miesiąca kwietnia 1944 r. do końca czerwca 1944 roku w miejscowości Lipnica, gdzie ukrywał się przed władzami niemieckimi, będąc formalnie zatrudniony w tartaku. W wymienionym okresie zajmował postawę Polaka patrioty i kilkakrotnie zmuszony był do ukrywania się w pobliskim lesie. Skutkiem dużego zagęszczenia oddziałów niemieckich i policji ukrywanie stało się zbyt ryzykowne i wymieniony przeniósł się do miejscowości Mogilany pod Krakowem.

Jolanta Ledóchowska

04-01# Warszawa

ul. Zbaraska 4 m 18.

Pieczątka; Repertorium Nr. A.VII-9969/76. Państwowe Biuro Notarialne w Warszawie. Al. Gen. Świerczewskiego Nr. 53. Dnia 6 września roku tysiąc dziewięćset siedemdziesiątego szóstego.

Treść; Poświadczam, że podpis drugostronny położyła własnoręcznie w mojej obecności Jolanta-Maria Ledóchowska zamieszkała w Warszawie przy ulic. Zbaraskiej 4 m 18, tożsamość której ustaliłem na podstawie dowodu osobistego SJ-659091. Pobrano opłaty; notarialnej złotych 30.- / \$ 21 rozp. o opł. notarialnych / Wolne od opłaty skarbowej na podstawie art. 5. ust. c opł. skarb. /.

Pieczęć okrągła .Godzko Państwowe. 14 Państwowe Biuro Notarialne w Warszawie. KK.- Podpis nieczytelny. Pieczętka Feliks Rostowski, Notariusz.

Aleksander Larisch z siostrą Anną oraz mamą i babcią

Siostra Aleksandra Anna Larisch i Izabella Czecz

Jedno z ostatnich wspólnych zdjęć Aleksandra i Anny
(Kanada w lata 80-te)

